

INNOVATIVE TECHNOLOGIES IN THE PROFESSIONAL EDUCATION SYSTEM

Ў. Д. Хидиров

Олий таълим, фан ва инновациялар вазирлиги хузуридаги Олий ва профессионал таълим муассасалари моддий–техник базасини мустаҳкамлаш маркази директори, п.ф.н.

ABSTRACT

This article deals with innovative technologies in the vocational education system, "Innovative educational technologies", the importance of increasing the intellectual potential of teachers of various specialties at retraining and advanced training courses for teachers of higher educational institutions, enriching their worldview, innovative educational technologies.

KEYWORDS

Education, innovation, professional, technology, higher education, pedagogy.

Introduction

“Инновацион таълим технологиялари” ўқув модулининг ўқитилаётганлиги педагог кадрларни замонавий инновацион таълим технологияларининг ташкилий, техник ва дидактик имкониятларидан хабардор бўлишлари учун шароит яратиш, касбий фаолиятда улардан самарали фойдаланиш борасидаги малакаларининг мустаҳкамланишини ҳам таъминлайди. Айни вақтда “Инновацион таълим технологиялар” ўқув модули олий таълим педагогларини қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш курсларида тингловчилар томонидан ўзлаштирилаётган касбий билим, кўникма, малака ва компетентлик сифатларини янада ривожлантириш, кенг қўламли илмий-тадқиқотларни олиб бориш, кучли рақобат мавжуд бўлган меҳнат бозорида ўз ўринларини сақлаб қолишларига ёрдам беради. Ўқув модули доирасида тингловчилар инновацион таълим технологияларининг моҳияти, муҳим асослари билан танишади, 3 касбий фаолиятда педагогик технологияларни самарали, мақсадли қўллаш малакаларига эга бўлади, таълим жараёнини оқилона лойиҳалаштиришга доир тажрибаларини янада бойитади. Шунингдек, тингловчилар педагогик инновацияларни асослаш, яратиш ва амалиётга самарали тадбиқ этиш йўлларида хабардор бўлади, инновацион характерга эга муаллифлик дастурларини ишлаб чиқиш малакаларини муваффақиятли ўзлаштиради. Бу эса ўз навбатида ўқитиш жараёнида талабаларнинг фаолликларини таъминлаш, таълим сифатини яхшилаш, самарадорликни оширишда муҳим аҳамият касб этади. Педагогнинг инновацион фаолияти. Замонавий таълимга хос муҳим жиҳатлардан бири – педагог фаолиятининг инновацион характер касб этишига эришиш саналади. Ўз-ўзидан тизим сифатида янгилик киритириш муносабат ёки жараёнининг, биринчидан, ички мантиғини, иккинчидан, киритилаётган янгиликнинг муайян вақт оралиғида изчил ривожланиши ва атрофмуҳитга кўрсатадиган ўзаро таъсирини ифодалайди. В.А.Сластенин инновацияни янгилик яратиш, кенг

ёйиш ва фойдаланишга қаратилган мақсадга мувофиқ, йўналтирилган жараёни мажмуи деб билади. Муаллифнинг фикрига кўра ҳар қандай инновация янги воситалар ёрдамида ижтимоий субъектларнинг эҳтиёжини қондириш ва интилишларини рағбатлантириш мақсадини кўзлайди. *Олий таълим муассасаларида инновацион жараёнларни таъкил этишда ўзига хос ёндошувлар кузатилади. Улар:*

1. Гностик-динамик ёндошув (унга кўра педагоглар педагогик инновациялар, уларнинг турлари, яратилиши, амалиётга тадбиқ этилиши, хориж мамлакатларида яратилган илғор педагогик (таълимий) инновациялар ва уларни ўрганиш, маҳаллий шарт-шароитларни инобатга олган ҳолда амалиётда улардан фойдаланишга доир билим, кўникма, малакаларни изчил ўзлаштирадilar, ўз фаолиятларида педагогик инновацияларни фаол қўллаш борасидаги тажрибаларни ўзлаштирадilar).

2. Индивидуал фаолиятли ёндошув (бунда педагоглар ўзларининг индивидуал имкониятлари, қобилиятлари, тажрибаларига таянган ҳола амалиё фаолиятда педагогик инновацияларни қўллашда муайян изчилликка эришадilar).

3. Кўп субъектли (диалогик) ёндошув (мазкур ёндошув педагогик жараёнда инновацияларни ҳамкасбларнинг ўзаро, хусусан, кўп йиллик иш тажрибаси, касбий маҳорат ва тажрибага эга педагогларнинг фаолиятлари билан танишиш, уларнинг таълим инновацияларини самарали, мақсадли ва узлуксиз қўллашга доир тавсия ҳамда кўрсатмаларидан фойдаланишларини ифодалайди).

4. Инсонпарварлик ёндошуви (ушбу ёндошув педагогик жараёнда инновацияларни қўллашда таълим олувчиларнинг имкониятлари, хоҳиш-истаклари, қизиқишлари, билим, кўникма ва малакалари даражасини инобатга олиш мақсадга мувофиқлигини ёритишга хизмат қилади).

Индивидуал-ижодий ёндошув (унга кўра ҳар бир педагог фаолиятини ўрганилаётган мавзу, ўқув материалнинг моҳияти, шунингдек, ўз имкониятлари, салоҳияти, маҳорати, иш тажрибасидан келиб чиққан ҳолда таълим ва тарбия жараёнларини иждодий ишланмалар асосида ташкил этади).

Моҳиятига кўра инновацион фаолият илмий изланишлар, ишланмалар яратиш, тажриба-синов ишлари олиб бориш, фантехника ютуқларидан фойдаланиш асосида янги технологик жараён ёки янги такомиллаштирилган маҳсулот яратишдан иборат. Педагогнинг инновацион фаолияти қуйидагилар билан белгиланади:

янгиликни қўллашга тайёргарлиги;

- педагогик янгиликларни қабул қилиши;

- новаторлик даражаси;

- коммуникатив қобилиятнинг ривожланганлиги;

- иждодкорлиги

Педагогик инновацияларнинг даврий такрорланиши ва қайтарилиши қонуният янгиликларнинг янги, янада қулай шароитларда қайта тикланишини ифодалайди. Одатда педагогик инновацияларнинг амалиётга тадбиқ этилиши икки хил кечади:

1. Педагогик инновацияларнинг амалиётга тадбиқи стихияли кечади, яъни, инновацион жараёнда педагогик янгиликларга бўлган эҳтиёж ҳисобга олинмайди, уларни амалиётга тадбиқ этишда мавжуд шарт-шароитлар, усул ва йўлларига онгли муносабат билдирилмайди.

2. Педагогик инновацияларнинг амалиётга тадбиқи стихияли кечади, яъни, педагогик янгиликлар инновацион жараёнда онгли, мақсадга мувофиқ, илмий асосланган фаолият маҳсули сифатида амалиётга жорий этилади

Фойдаланилган адабиётлар рўйхати

1. Абдуллаева Х.А. Машгулотларда фаол таълим усулларида фойдаланиш. – Фарғона: ФарДУ, 2008.
2. Авлиякулов Н.Х., Мусаева Н.Н. Модулли ўқитиш технологиялари. – Т.: “Fan va texnologiyalar” нашриёти, 2007. – 97 б.
3. Авлиякулов Н.Х., Мусаева Н.Н. Педагогик технологиялар. – Т.: “Fan va texnologiyalar” нашриёти, 2008. – 164 б.
4. Авлиякулов Н.Х., Намозова Н.Ж. Муаммоли ўқитиш технологиялари. – Т.: “Fan va texnologiyalar” нашриёти, 2008. – 80 б.
5. Авлиякулов Н.Х., Романцев Г.М., Ткаченко Е.В. Теория и практика профессионально-педагогического образования. Том 1. – Екатеринбург: Изд-во ГОУВПО “РГППУ”, 2007. – 304 с.
6. Азизходжаева Н.Н. Педагогик технологиялар ва педагогик маҳорат. –Т.: Молия, 2003. – 192 б.
7. Альджанова И. Ўқув портфолиоси – бўлажак ўқитувчиларда касбий компитентликни шакллантириш воситаси сифатида / Педагогик таълим ж. – Т.: 2012, 4-сон. – 46-б.